

*Миронова Мар'яна Ігорівна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин;
Полякова Юлія Володимирівна,
доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних економічних відносин;
Львівський торговельно-економічний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ЕКОНОМІКИ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Іноземне інвестування є ключовим фактором для економічного розвитку будь-якої країни, адже воно не лише забезпечує додаткові фінансові ресурси, але й сприяє трансферу технологій, підвищенню конкурентоспроможності та створенню нових робочих місць. Однак ситуація змінюється радикально, коли країна перебуває у стані війни або конфлікту. У цей період, в умовах воєнного стану, іноземні інвестори часто стикаються з низкою унікальних викликів і ризиків, які можуть вплинути на їх рішення щодо вкладання капіталу.

Перш ніж заглибитися в особливості іноземного інвестування в період воєнного стану, варто зазначити, що війна або військові конфлікти зазвичай супроводжуються значним підвищенням ризиків. Це включає не лише прямі загрози для фізичної безпеки інвесторів і їхніх активів, але й складності в веденні бізнесу через порушення ланцюгів постачання, коливання валютних курсів, економічну нестабільність і зміни в законодавчій та регуляторній сферах.

За таких умов особливу увагу приділяють аспектам, пов'язаним із забезпеченням правової захищеності інвестицій. Коли країна перебуває у стані війни, правові системи можуть бути ослаблені або змінені, що ускладнює забезпечення інвестиційних прав. Нерегулярні судові процеси, затримки в розгляді справ, а також відсутність незалежних судів можуть поставити під загрозу можливість реалізації інвестиційних прав або захисту інтересів інвесторів.

У зв'язку з цим, міжнародні інвестори часто шукають альтернативні способи захисту своїх інвестицій, такі як укладення угод про захист інвестицій або страхування від політичних ризиків. Однак навіть ці заходи не завжди здатні повністю усунути ризики, пов'язані з війною. Ситуація ускладнюється також тим, що іноземні компанії можуть зіштовхнутися з непередбачуваними змінами в економічній та політичній ситуації, які можуть негативно вплинути на прибутковність їх інвестицій.

Найбільшими інвесторами економіки України серед країн Європейського Союзу є Кіпр, Нідерланди, Німеччина, Австрія. Від початку повномасштабного вторгнення Україна отримала фінансову підтримку від міжнародних партнерів на загальну суму у розмірі 66 млрд. доларів США. У період 2022-23 років основними закордонними інвесторами виступали компанії (бренди), що вже

мали потужності в Україні на момент повномасштабного вторгнення. Серед них: «Carlsberg», «Cersanit», «Kronospan», «Laude», «Nestle», «Phillip Morris», «Velux» та інші. Переважна більшість зазначених міжнародних корпорацій виділяли кошти на релокацію виробництва, ремонт пошкоджених об'єктів, соціальні проекти. Однак, безумовний фокус міжнародної спільноти направлений на оборонну промисловість в Україні [1].

Не менш важливим є вплив на інвестування економічних санкцій та обмежень, які можуть бути накладені на країну, що перебуває у стані війни. Санкції можуть торкнутися як окремих галузей, так і всього економічного простору, створюючи додаткові труднощі для інвесторів. Це може включати заборони на фінансові операції, обмеження на експорт та імпорт товарів, а також замороження активів.

Під час воєнного стану важливою стає також роль державної політики щодо іноземних інвестицій. Уряд може вжити заходів для стимулювання інвестування шляхом надання податкових пільг або створення спеціальних економічних зон, однак ці ініціативи можуть бути недостатньо ефективними, якщо ситуація залишається нестабільною. Розвиток спеціальних інвестиційних заходів та привілеїв для іноземних інвесторів є важливим стратегічним кроком для стимулювання та залучення іноземного капіталу в Україні [2, с. 105].

Водночас, існує і позитивний аспект іноземного інвестування в умовах війни: можливість для деяких компаній знайти нові нішеві ринки та отримати конкурентні переваги. Деякі інвестори можуть вбачати в нестабільності можливість для придбання активів за зниженими цінами або отримання вигідних угод, які не були б доступні у звичайний час. Це може бути особливо актуально в умовах відновлення після конфлікту, коли країна розпочинає процес відновлення та реконструкції.

Отже, іноземне інвестування в період воєнного стану є складним і багатогранним процесом, який вимагає ретельного аналізу ризиків і можливостей. Інвестори повинні враховувати не лише безпосередні загрози для своїх активів, але й можливі правові, економічні та політичні зміни, що можуть вплинути на їхню діяльність. Успішне інвестування у такій складній ситуації можливе лише при правильному управлінні ризиками, грамотній стратегії і готовності до швидкої адаптації в умовах непередбачуваності.

Список використаних джерел

1. Атамас О. П. Інвестування в умовах економіки війни: аналіз сучасного стану та короткостроковий прогноз. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-161>.
2. Барановська В. М. Особливості міжнародного інвестування в Україні в умовах воєнного стану. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. Т. 3. С. 102-110. URL: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.1.3.10>.